



VOCAAL ENSEMBLE LEEUWARDEN
o.l.v. David van Roijen

Lânskip, Leafde en Libbensfreugde

m.m.v. Jan van Liere – piano

Annemarie van der Reijden – dwarsfluit

Muziek van o.a.:

Peter Visser,

Frank van Nimwegen,

Jaques Vredeman,

Giaches de Wert,

Orlando di Lasso,

Clément Janequin

Agneskerk Goutum, 26 november 2022

Omslag: Jheronimus Bosch
Samenstelling: Lia Willems
Opmaak: Paul de Bruin
Druk: Stip Drukwerk Paul Pasveer

WOORD VOORAF

Ons vorige concert in maart stond in het teken van de toen enkele weken daarvoor begonnen oorlog tegen Oekraïne. Toen mochten we hopen dat deze barbaarse overval snel ten einde zou zijn. Inmiddels zijn we 8 maanden verder en weten we beter. En de oorlog in Oekraïne is niet het enige dat ons steeds weer laat beseffen hoe onvolkomen en onrechtvaardig de menselijke samenleving is. Als liefhebbers van de zangkunst kunnen we misschien ons steentje bijdragen aan een beter begrip tussen de mensen. Een goed geslaagde uitvoering geeft de zangers en de toehoorders een gevoel van inspiratie en wellicht moed voor de toekomst. Wil de ten gehore gebrachte muziek dat kunnen bewerkstelligen, dan zullen de uitvoerenden nagedacht moeten hebben over de impact van deze muziek op henzelf en vooral ook op anderen.

In dat verband is het eerlijk om aan te geven dat delen van het repertoire dat u vanavond te horen krijgt binnen het koor niet onomstreden zijn. De teksten van de 'Fjouwerstimmige Fryske fillanellen' worden, de ene tekst wat meer dan de andere, door sommige koorleden aanstootgevend gevonden. En dat zijn ze naar onze eigen tijd gehaald ook. Dat we deze stukken toch zingen heeft enerzijds te maken met de muzikale kwaliteit die deze liederen ongetwijfeld hebben en anderzijds met de overtuiging dat je van het verleden kunt leren en dat het averechts werkt om het verleden te ontkennen. Deze teksten zullen rond 1600 als 'schuin' zijn ervaren, maar waarschijnlijk(?) niet als aanstootgevend. Kunstuitingen zijn ingebed in de maatschappelijke context die naar tijd en plaats verandert. Gelukkig maar! Naast deze 'Fryske fillanellen' zingen we Franse en Italiaanse madrigalen uit dezelfde tijd en ook hedendaags werk: de 4 liederen van 'Jiergong' van Frank van Nimwegen en 3 liederen op teksten van Obe Postma, getoonzet door de hedendaagse componist Peter Visser. Deze teksten getuigen van liefde voor de natuur en onbaatzuchtige naastenliefde.

We prijzen ons gelukkig Peter Visser en zijn echtgenote vanavond als onze eregast te mogen verwelkomen! We hopen er samen met hen en u, hooggeëerd publiek, een mooie muzikale avond van te maken die ons allemaal van nieuwe inspiratie voorzien naar huis laat gaan.

De toegang is gratis. Een eventuele bijdrage zouden we zeer op prijs stellen.

Roelof Veldhuizen, voorzitter Vocaal Ensemble Leeuwarden

PROGRAMMA

Italië: vier jaargetijden

Ippolito Baccusi (~1550–1609)

Ben sei felice auttuno

Filippo de Monte (1521–1603)

Ceda ogni altra stagion

Giaches de Wert (1535–1596)

O primavera, gioventù dell'anno

Josquin des Prez (~1450–1521)

El grillo

Frankrijk: de ondeugd

Pierre Certon (~1515–1572)

Frère Thibault

Orlando di Lasso (1532–1594)

Un jeune moine

Matona mia cara

Intermezzo

Henk Stam (1922–2002)

Sonate no. 2 voor piano (1946)

3 delen

Fryslân

Jaques Vredeman (1563–1621): Fryske fillanellen

Ick hab dy liaef mey al mijn hirt

Mot ic dy reis, du witste wol

As ick dy sjoch mey 't geel cruus hijr

PAUZE

Peter Visser (1939): Trije Obe Postma-lieten

Jûn

Al myn libbens freugden

Ôfskie

Intermezzo

Paul Hindemith (1895–1963)

Sonate voor fluit en piano (1936)

1: Heiter bewegt, 2: Sehr langsam, 3: Sehr lebhaft, 4: Marsch

Frank van Nimwegen (1961): Jiergong

Himpen yn de simmerreen

Lette hjerst

Maaie op it iis

Foarjier

Teksten

Dit boekje bevat alle gezongen teksten en vertalingen. De vertalingen uit het Fries zijn van de hand van Roelof Veldhuizen, Harmen Wind, Theun de Vries en Tjitte Wierdsma. David van Roijen verzorgde de vertalingen van de Franse en Italiaanse madrigalen.

Uitvoerenden

De zangers van het Vocaal Ensemble Leeuwarden worden geleid door David van Roijen en ondersteund door Jan van Liere op piano en Annemarie van der Reijden op dwarsfluit. In dit boekje vindt u meer informatie over deze musici.

PROGRAMMATOELICHTING

Jaques Vredeman (1563-1621) was een uit Mechelen afkomstige musicus, die zich in 1588 in Leeuwarden vestigde. Hij was de eerste die muziek schreef op Friestalige teksten, in de bundel *Musica miscella o mescolanze di madrigali, canzoni, e villanelli in lingua Frisica a quatro & cinque voci* (Gemengde muziek of mix van madrigalen, liederen en villanellen in de Friese taal, voor vier en vijf stemmen), uitgegeven in Franeker in 1602. Deze Friestalige teksten zijn tamelijk boers en soms zelfs ronduit plat; voor ernstiger poëzie werd de Friese taal op dat moment nog niet geschikt geacht, Gysbert Japicx (1603-1666), grondlegger van de Friese geschreven taal, was immers nog niet eens geboren.

Het was helemaal niet ongebruikelijk om teksten op muziek te zetten die we nu plat en schunnig vinden: ook componisten als Orlando di Lasso en Pierre Certon schreven naast missen en motetten aardig wat chansons met weinig verheffende teksten. In *Frère Thibault* wordt beschreven hoe een monnik probeert een prostituée door het raam van zijn cel naar binnen te hijsen – helaas komt ze halverwege klem te zitten – terwijl in *Un jeune moine* een hitsige jonge monnik aan een nonnetje probeert uit te leggen wat hij en zijn kloostergenoten met ‘rollebollen’ bedoelen... de spot drijven met monniken die het niet zo nauw namen met het celibaat was een dankbaar onderwerp, ook voor componisten die zelf katholiek waren. In *Matona mia cara* is een Duitse soldaat die in Italië is gelegerd aan het woord. Met zijn zelfbedachte Italiaans (met een zwaar Duits accent) probeert hij indruk te maken op een Italiaanse schone. Hij zal heel lief voor haar zijn en haar ook goed te eten geven. Erg belezen is hij niet, maar hij vindt zichzelf wel een beest in bed! Orlando di Lasso heeft hoorbaar plezier in het muzikaal uitbeelden van al zijn opschepperij.

Tegenover het wat volkse, soms dus ronduit vulgaire chanson (met meestal een Franse of Duitse tekst) staat het verheven madrigaal. Hier geen hitsige monniken en soldaten die proberen nonnetjes in bed te krijgen, maar juist het smachten naar een onbereikbare liefde. Madrigalen uit de eerste helft van de zestiende eeuw hebben meestal een polyfoon karakter, vergelijkbaar met motetten uit die tijd. In de tweede helft van de zestiende eeuw wordt het uitbeelden van emotie (verdriet, verlangen) of specifieke woorden uit de tekst (bijvoorbeeld snelle loopjes bij het woord ‘vlucht’)

steeds belangrijker. Een leidende figuur in deze ontwikkeling is Giaches de Wert (1535-1596). In het madrigaal *O Primavera* breekt de lente aan: een fijne tijd voor iedereen, behalve voor de hoofdpersoon, want zijn geliefde is vorig jaar gestorven. Alles wordt nieuw, behalve zij...

De lente mag dan voor de hoofdpersoon in *O Primavera* een verdrietige tijd zijn, de loop der seizoenen is altijd een inspiratie voor dichters en componisten geweest. Niet alleen in de tijd van De Wert en Vredeman, ook nu nog. Componist Frank van Nimwegen (1961) verzamelde Friese poëzie over de jaargetijden voor zijn cyclus *Jiergong*. Het Vocaal Ensemble Leeuwarden voerde deze compositie voor koor, piano en fluit ook in 2019 al eens uit. Jan Kooistra (1959) hoopt dat de zomerregen hem wat minder hard zal maken: hij is als ruwe hennep, die de zachte zomerregen nodig heeft zoals hij zijn geliefde. In de andere gedichten horen we hoe in de late herfst de wereld vermoeid en machteloos wacht op de komst van de winter (*Lette hjerst* van J.J. Hof (1870-1953)), hoe in het voorjaar de wereld in een nieuw licht lijkt te staan (*Foarjier* van Tiny Mulder (1921-2010)) en hoe volgens Pieter Jelles Troelstra (1860-1930) de Friezen pas echt in hun element zijn op het ijs - de winter is hun mei-tijd!

De bekendste Friese dichter van de twintigste eeuw is waarschijnlijk Obe Postma (1868-1963). Hij was gefascineerd door het landschap en het plattelandsleven van Fryslân. Een selectie uit zijn grote oeuvre verscheen in 1997 met Nederlandse vertalingen: *Van het Friese land en het Friese leven. Fan it Fryske lân en it Fryske libben*. Ook in de *Trije Obe Postma-Lieten* van Peter Visser (1939) komen veelvuldig beelden van het Friese land voor. Vissers muzikale taal is soms ondoorgrondelijk als de woorden van Postma – pas na enkele keren lezen of luisteren wordt duidelijk wat er gezegd wordt.

David van Roijen

TEKSTEN EN VERTALINGEN

Ben sei felice Auttuno

Ben sei felice Autunno
Che a l'huom doni di Give
Il bon liquore
Che porge vita al core
E con gustarlo grato
Fai lieto ognun cantar vivi beato

*Welzalig ben jij, herfst
Die de mensen geeft van Jupiter,
De goede drank
Die leven brengt in het hart
En met het dankbaar proeven
Laat het ieder blij en levendig zingen.*

Ceda ogni altra stagion

Ceda ogni altra stagion
A tuoi piacere
Che sol da te i piu veri
S'hanno in pace tranquillo
Gradito Verno eternamente in villa.

*Elk ander seizoen geeft toe
Als het jou bevalt
Want alleen van jou komt het meest ware
Ze hebben rustige vrede
Welkom, Winter, voor eeuwig in het dorp.*

O primavera

O Primavera, gioventù del anno
Bella madre di Fiori
D'erbe novelle e di novelli amori,
Tu torni ben, ma teco
Non tornano i sereni
E fortunati di delle mie gioie;
Tu torni ben, tu torni
Ma teco altra non torna
Che del perduto mio caro Tesoro
La rimembranza misera e dolente.
Tu quella se', tu quella
Ch'eri pur dianzi sì vezzosa e bella,
Ma non son io già quell ch'un tempo fui,
Sì caro agli occhi altrui.

O dolcezze amarissime d'amore!
Quanto è piu duro perdervi, che mai
Non v'aver o private o possedute!
Come saria l'amar felice stato,
Se 'l già goduto ben non si perdesse;
O quando egli si perde,
Ogni memoria ancora
Del dileguato ben si dileguasse!

(Giovanni Battista Guarini, uit 'Il Pastor Fido')

*O lente, jeugd van het jaar
Schone moeder der bloemen
Nieuwe grassen en nieuwe liefdes,
Jij keert wel terug, maar met jou
Niet de lieflijke en
gelukkige dagen van mijn vreugde
Jij keert wel terug,
maar met jou niets anders
Dan de ongelukkige en pijnlijke herinnering
Van mijn lieve verloren schat.
Jij bent dezelfde die je eerder was,
Zo mooi en bevallig,
Maar ik ben niet meer degene die ik was,
Zo geliefd in de ogen van een ander.
O, bitterste zoetheid van de liefde!
Hoeveel moeilijker is het je te verliezen
Dan om je nooit geproefd of bezeten te hebben!
Verliefd zijn zou zo'n heerlijke ervaring zijn
Als de geliefde waar je al van genoten hebt,
Niet verloren zou zijn.
Of, wanneer je haar verloor, ook elke
herinnering aan de verdwenen geliefde verdween!*

Ma se le mie speranze oggi non sono,
Com' è usato lor, di fragil vetro,
O se maggior del vero
Non fa la speme il desiar soverchio,
Qui pur vedrò colei
Ch'è 'l sol degli occhi miei.

E s'altra non m'inganna,
Qui pur vedrolla al suon de' miei sospiri
Fermar il piè fugace;
Qui pur dalle dolcezze
Di quel bel volto avrà soave cibo
Nel suo lungo digiun l' avida vista;
Qui pur vedrò quell'empia
Girar inverso me le luci altère
Se non dolci, almen fère
E se non carche d'amorosa gioia,
Sì crude almen, ch'io moia.

O lungamente sospirato invano
Avventuroso dì, se, dopo tanti
Foschi giorni di pianti,
Tu mi concedi, Amor, di veder oggi
Ne' begli occhi di lei
Girar sereno il sol degli occhi miei!

El Grillo

El Grillo è buon cantore
Che tiene longo verso
Dalle beve grillo canta
Ma non fa como gli altri uccelli
Come li han cantato un poco
Van de fatto in altro loco
Sempre el grillo sta pur saldo.
Quando la maggior el caldo
Al hor canta sol per amore.

*Maar als mijn hoop vandaag niet,
Zoals gewoonlijk, van breekbaar glas is,
Of als mijn overweldigende verlangen
Niet ten onrechte mijn hoop vergroot
Dan zal ik inderdaad hier degene zien
Die het licht in mijn ogen is.*

*En zal ik, als ik niet op word bedrogen,
Haar hier zien, bij het geluid van mijn weeklagen,
Haar vluchtende voetstappen stoppen
Hier, van de zoetheid van dat mooie gezicht
Zal mijn hongerige blik zoet voedsel vinden
Na een lang vasten;
Hier zal ik die harteloze vrouw
Zich naar me toe zien draaien met een trotse blik,
Als ze dan niet liefdevol is, dan tenminste wild
En als ik niet word overladen met liefdesvreugde,
Laat haar dan zo wreed zijn dat ik zal sterven.*

*Gelukzalige dag, o, tevergeefs naar gesmacht,
Als na zo veel sombere dagen van weeklagen,
Jij, Liefde, aan mij zou toegeven,
om haar vandaag te zien,
In haar mooie ogen sereen het licht
Van mijn ogen weerspiegeld te zien!*

*De Krekel is een goede zanger
Die zijn verzen lang aanhoudt
De hele tijd zingt de krekel,
Maar hij doet niet zoals andere vogels
Wanneer zij een tijdje hebben gezongen
Gaan ze weer naar een andere plek
De krekel blijft altijd waar hij is,
Wanneer de warmte het grootst is
Zingt hij, uit liefde.*

Frère Thibault

Frère Thibault, sejourne gros et gras,
Tiroit de nuyct une garse en chemise.
Par le treilliz de sa chambre ou les bras
Elle passa, puis la teste y a mise,
Et puis le seing, mais elle fut bien prise,
Car le fessier y passer ne peult onc :
"Par la mort bieu, (ce dit le moyne adonc),
Il ne m'en chault de bras, tetin ne teste.
Passez le cul, ou vous retirez donc,
Je ne sçauroys sans luy vous faire feste.

(Clément Marot)

*Broeder Thibault, best wel dik en vet,
Trok eens 's nachts een hoertje naar binnen
Door het traliewerk van zijn kloostercel.
Haar armen, hoofd, borsten
Maar ze kwam goed klem te zitten,
Want haar kont kon er niet doorheen.
"Wel verdraaid!" zei de monnik toen,
"ik heb niks aan armen, tieten, hoofd,
Hier met die kont, want zonder zou ik niet weten
Hoe ik een feestje moest bouwen!"*

Un jeune moine

Un jeune moine est sorti du convent,
A rencontré une nonnette au corps gent.
Se print a luy demander s'elle vouloit brinbaler
Ou dancer le petit pas.
Vray dieu hélas! Vous ne brinbalerez pas!

He moine, moine, qu'apelez brinbaler?
Ma jeune dame, baiser & accoller
En nostre religion brinbaler nous apelons,
Cors à cors, nus en deux draps.
Vray dieu hélas! Vous ne brinbalerez pas!

Et moine, moine, que diront vos abéz?
Il sont déçeus tous voire très bien gabéz
En lieu de bien entonner
Vous faites le lict branler,
La reigle ne l'entend pas.
Vrai dieu hélas! Vous ne brinbalerez pas!

*Een jonge monnik ging het klooster uit
Kwam een welgevormd nonnetje tegen
Hij vroeg haar of ze wilde rollebollen
Of met hem wilde dansen.
Lieve Heer, helaas! U mag niet rollebollen!*

*Hé monnik, wat is dat, rollebollen?
Mevrouw, het is kussen en knuffelen,
In ons geloof noemen we dat rollebollen,
Lijf tegen naakt lijf tussen twee lakens.
Lieve Heer, helaas! U mag niet rollebollen!*

*En monnik, wat zeggen uw abten?
Ze zijn misleid of in de war
In plaats van goed mee te zingen
Laat u het bed dansen!
De kloosterregel hoort het niet.
Lieve Heer, helaas! U mag niet rollebollen!*

Matona mia cara

Matona, mia cara,
Mi follere canzon,
Cantar sotto finestra,
Lantze bon compagnon.
Don don don, diri diri don don don don.

Ti prego m'ascoltare,
che mi cantar de bon,
E mi ti foller bene,
come greco e capon.

*Liefste Frau van mij,
Mij willen zingen een lied
Zingen onder jouw Fenster,
Lansier is goed gezelschap!
Don don don... (Refrein; imitatie van een luit)*

*Ik vraag jou luisteren naar mich
Want zingen kan ik goed
En ik wil voor jou het beste,
zoals een Griek en een kapoen*

Comandar alle cacce, cacciar,
cacciar con le falcon,
Mi ti portar becacce, grasse come rognon.

Se mi non saper dire, tante belle rason,
Petrarcha mi non saper,
ne fonte d'Helicon.

Se ti mi foller bene, mi non esser poltron,
Mi ficcar tutta notte
urtar, urtar, urtar come monton!

*Als ik uit jagen ga,
jagen met de valk
Breng ik jou duiven, vet als nieren.*

*Ik kan niet mooie dingen zeggen
Petrarca ken ik niet,
en ook niet de Helicon.*

*Als jij mij wil zal ik niet tegenvallen
Ik wip de hele nacht
en stoot dan als een ram!*

Fryske Fillanellen

Ick hab dy liæf mey al min hirt

Ick hab dy liæf mey al min hirt
By dy is al mijn nocht allijnne.
Mijn hymelrijck is ijn dijn schirt'
En troch dyn æghen schijnt mijn sinne.

Eren do wy swylen,
Lay ic mey ien int hæ,
Te bortien en te lylen, Wy spylen pæ om pæ.
Jo woe so jern as ic,
wy hien fen nimmen aân,
Wierom schoen wy't næt dwaân?

*Ik heb je lief met heel mijn hart
Alleen bij jou is al mijn vreugde
Mijn hemelrijk is in jouw schoot
En door jouw ogen schijnt mijn zon.*

*Toen wij onlangs het hooi bijeen harkten,
lag ik met iemand daarin,
Te spelen en te zingen, Wij kusten en kusten.
Zij wilde net zo graag als ik,
wij lieten ons door niemand daarbij storen,
Waarom zouden we het niet doen?*

Mot ic dy reis, du witste wol

Mot ic dy reis, du witste wol
Sis liæf, wierom wottet næt lye?
Ic ben immer al seft en bol,
It ôor dat schoe im æc wol flye.

Næ seit's, al ick ir her om frei,
Quansquis? Het jou ick ir æc nei?
Al ist dat's her so hette wert,
Ja mient: Com ôon, hest' it hert.

*Moet ik je een keer, je weet wel..
Zeg liefje, waarom wil je het niet?
Ik ben immers al zacht en rond,
Dat andere ding zou je ook wel bevallen.*

*Nee, zegt ze, als ik haar erom vraag,
Doet ze alsof? Wat kan mij 't ook schelen!
Al spartelt ze ook een beetje tegen,
Ze bedoelt: Kom op, als je het lef hebt.*

As ick dy sjoch mey t'geel cruus hijr

As ick dy sjoch mey t'geel cruus hijr
Een dey wirt my wol tusen jïjr.
So jern woe ick witte oft æck de wird is,
Dat de monen binne lijck de stirt is.

*Als ik je zie met je gele, kroezige haar,
Dan duurt voor mij een dag wel duizend jaar,
Zo graag wil ik weten of het waar is
Dat de manen precies zo zijn als de staart.*

It kæmer gæn is grætte nucht,
T'is jitte better by uus Tjomme,
Te sliepen as het nimmen sjucht,
Woe smertkerne næt teft ôon komme.

*Naar de herberg gaan geeft veel plezier,
Maar het is nog beter bij onze Tjomme
te slapen als niemand het ziet
Als er maar geen gedoe achterweg komt.*

Trije Obe Postma-lieten

1. Jûn

De jûn giet om it stille hûs;
Hja lústerje; elts hat syn dream,
't Is swalkjens skoft, wat lang fersonk
Sylt wer op libb'ne stream.

De frou, wer't hja op wachtsje mei?
O wûnder wurk! Koe noch sa'n bloei
Him iepenteare maitiids-blank?
O jûn! o tinzen' licht gedjoei!

De wyn strykt troch it wintersk hôf;
De man giet mèi syn rûzich paad;
Dwylwegen nolk! O wyld bestean!
O frjemde tochten' djippe saad!

De bern dream' oer har bûnte print,
De kleur'ge wrâld fan prins en fee,
En weagje yn har lichte boat
In reis nei ûnbekende see.

(Obe Postma)

*De avond gaat rond het stille huis
Zij luisteren aandachtig; ieder heeft zijn droom.
Even stopt het doelloos dwalen, wat lange tijd
zinkend ten onder ging
Zeilt weer op de stroom van het leven.*

*De vrouw, waar mag zij wel op wachten?
O wonderwerk! Kon nog zo'n bloeisel
Zich openvouwen, voorjaars-blank?
O avond, O licht gedartel van de gedachten!*

*De wind strijkt door de boomgaard in wintertooi
De man gaat mee langs zijn winderige pad;
Aangename dwaalwegen! O wild bestaan!
O diepe bron van vreemde stromingen!*

*De kinderen dromen boven hun bonte prent,
De kleurige wereld van prins en fee,
En wagen in hun lichte boot
Een reis naar een onbekende zee.*

2. Al myn libbens freugden

Al myn libbens freugden sitte yn de
prunusbeam mei in inkeld giel blêd dat trillet,
Yn de wolken dy't út it suden
it loftrom lâns skowe,
Yn de blommen fan de attinsje dêr
de sinne op skynt:
It is de ljochtskyn fan it wetter
dat yn de leie stiet,
De tyljens geur fan de rûchskerne
yn it foarjier,
It sjongende lûd fan de rotgânzen
op de waad.

*Al mijn levensvreugden zitten in de prunus
met een enkel geel blad dat trilt,
In de wolken die vanuit het zuiden langs het
hemelgewelf schuiven,
In de bloemen van de hortensia waar
de zon op schijnt:
Het is de weerschijn van het water
dat in de slenk staat,
De geur van ontluikende groei op de
mesthoop in het voorjaar,
Het zingende geluid van de rotganzen
op het wad.*

Mar it is ek memme' fleurige jonkheid
sa't hja mei-inoar yn de moanneskyn
de opfeart del ride,
It is heite bliidskip as er yn de poëzij fan de
dichters syn leafde belibbet,
It is pake' en beppe' ljochte útgong
as hja hân by hân
de jonge maitiid yn'e mijtte gean.

O, en faaks is it eat fan de dream fan de
fromme, as er de ingels
har blanke wjokken iepen tearen sjocht.

3. Ôfskie

As 'k ienkear skiede moat – in ljochte dei
Yn'e maaetiid wie my it lichst –
Dan set myn bank, dat iepen foar my leit
Wer't jimmer 't djipst ferlangen hinne teach.

It fine lichem, no in griis te sjen.
Leit sûnder macht. Mar yn'e eagen blinkt
It goede ljocht, en rook komt fan it fjild;
Wat ea myn leafde hier, giet my foarby.

Dan far ik út en stilkes wurd ik wei.
Wat oerbliuwt is myn skym;
beloaits it net te wreed
En nim gjin print fan de te-ploege mom;
't Koe wêze dat hja spriek wat
better wie ferswijd.

Al wat er foech jout haw ik jimme bean,
Bewarje dat; en mei wat leafde tink
Him nei, dy't mannich ding syn leafde joech
Sa lang as duorje mei de skiente dy't er
wûn.

*Maar het is ook moeders fleurige jeugd
zoals zij met elkaar in de maneschijn
over de opvaart schaatsen,
Het is de blijdschap van vader als hij
in de poëzie van de dichters zijn liefde beleeft,
Het is de lichte stap naar buiten van
grootvader en grootmoeder als zij hand in
hand het jonge voorjaar tegemoet gaan.*

*O, en misschien is het iets van de droom van
de vrome, als hij ziet hoe de engelen
hun blanke vleugels openvouwen.*

*Als ik ooit afscheid moet nemen – een lichte dag
In het voorjaar zou mij het gemakkelijkst vallen –
Zet dan mijn bank zo, dat open voor mij ligt
Dat waar mijn diepste verlangen zich steeds het
sterkst tot aangetrokken voelde.*

*Het tere lichaam, nu akelig om te zien,
Ligt hier machteloos. Maar in de ogen blinkt
Het goede licht, en geur komt van het veld;
Wat ooit mijn liefde had, gaat aan mij voorbij.*

*Dan ga ik op reis en stilletjes verdwijn ik.
Wat overblijft is mijn schim;
beoordeel het niet te hard
En maak geen afdruk van het doorgroefd gelaat;
Het zou kunnen dat het uitsprak wat
beter verzwegen bleef.*

*Alles wat pas geeft heb ik jullie aangeboden,
Bewaar dat; en gedenk met wat liefde
Hem, die menig ding zijn liefde gaf –
Zolang als duren mag de schoonheid die hij
verwierf.*

Jiergong

1. Himpen yn de simmerreen

Sêft falle de earste drippen op it blêd,
hja ferroerje eefkes, wurde swietwei wiet.
Har rook lûkt dan de eker oer, sterk en swiet,
en de wyn sylt weagjend út syn widzebêd.
De jûn is as in dream, de flinters binne sêd.
De drippen wurde trinten, foarmje in tried,
it wurdt in wel fan wille, it wurdt in liet.
Dit is de simmerreen, dûnsjend op it
himkeblêd.
Snúf de reenrook op, hjir ha wy beide leen,
deun by it giele nôt, deun by de himpen,
en op it himelglês ried de gouden ween.
Ik ha dy nedich, dû bist myn lêste treen,
ik bin as deze himpen, rûch en rimpen,
mar dû bist sêft as simmerreen, simmerreen.
(Jan Kooistra)

2. Lette hjerst

No is 't de tiid fan 't wrede witten
En dat de dagen nêst jin gean
As kâlde, dize-omhuv're dingen
Sa't frjemden sûnder treast te bringen
Nêst sibben om in deabêd stean.

No is 't de tiid fan 't wanich wachtsjen
En dat de nacht'ne ûnwennichheit
Oer it fjild krûpt as in deadske slomme
Sa't krûpend deadlikheden komme
Om wa't yn 't lêste toevjen leit.

No is 't de tiid fan it stil ûntstjerren
De wurge wrâld leit sûnder wil
Gjin hoopjen giet nei fiere fierten;
Gjin langstme lûkt; der is gjin witten
As dat de winter komme sil.
(J. J. Hof)

Hennep in de zomerregen

*Zacht vallen de eerste druppels op het blad,
het siddert even, buigt zoetjes voor de vloed.
Dan trekt zijn geur de akker over, sterk en zoet,
en wiegend zeilt de warrelwind op pad.
De avond is 'n droom, de vlinders vonden zat.
De druppels worden dartel, tot draad gevoed,
die een blijde bron, een liedje wellen doet.
Dit is zomerregen, dansend op 't harrelblad.
Ruik de regengeur, hier hebben wij gelegen,
vlak bij de hennep, vlak bij het geel gewas,
en de gouden wagen reed op het hemelglas.
'k Heb je nodig, 'k heb je zo lief gekregen,
want ik ben bruusk en ruw, als 't hoge
hennepgras,
maar jij bent zacht als zomerregen,
zomerregen.*

Late herfst

*Nu is 't de tijd van 't wrede weten
En hoe de dagen naast ons gaan
Als dingen koud in mist gezwachteld
Als vreemden die tot troost onmachtig
Naast eigen bloed om 't sterfbed staan.

Nu is 't de tijd van 't bange wachten
En hoe de nacht vervreemd en droef
Als sluimerdood langs 't veld komt kruipen
Zoals de stervensbeelden sluipen
Rondom een mens in 't laatst vertoef.

Nu is 't de tijd van stil versterven
Moe ligt de wereld, zonder wil
Hoop ziet geen verre verten wenken;
Verlangen trekt niet; wij bedenken
Alleen: de winter is op til.*

3. Maaie op it iis

Joech de maitiid folle wille
Ek de winter is my djoer
As 'k dy sjoch, sa moai en krigel
D' eagen fol fan heger fjoer
Mei de faam der oer te waaien
Wat in wille foar in Fries!
Binn' de beammen keal en neaken
Dat is: maitiid op it iis.
(Pieter Jelles Troelstra)

4. Foarjier

't Is Maaie, 't is Maaie,
kom famkes no de lannen yn,
dêr waait de soele maitiidswyn;
dêr bloeie blommen by de rûs,
wy nimme 'n earmfol mei nei hûs,
't is Maaie, 't is Maaie!

't is Maaie, 't is Maaie!
Hjoed stiet de wrâld yn 't nije ljocht:
Breid Maitiid hâldt har brulloftstocht.
De greiden pronkje, pears en giel;
De himel is fan blau flewiel.
't Is Maaie, 't is Maaie!

't Is Maaie, 't is Maaie!
De Ijurk sjongt heech syn jubelliet.
De hagebeammen rûke swiet.
Dêr bloeie Pinksterblommen blier.
Wy frisselj' ús in krâns yn 't hier.
't Is Maaie, 't is Maaie!

't Is Maaie, 't is Maaie!
Kom, famkes, yn 'e rûntedûns,
Mids blommegeur en bijegûns.
Us sängen driuwe op 'e wyn,
Hjoed helje wy de Maaie yn.
't Is Maaie, 't is Maaie!
(Tiny Mulder)

Mei op het ijs

Zorgde de lente voor veel plezier,
Ook de winter is mij dierbaar;
Als ik jou zie, zo mooi en energiek,
Ogen vol van een hoger vuur.
Om er met een meisje over heen te zwieren,
Wat een genot voor een Fries!
Al zijn de bomen kaal en naakt –
Het is: Lente op het ijs.

Voorjaar

't Is Mei, 't is Mei,
Kom meiden, nu het land in,
Daar waait de warme lentewind;
Daar bloeien bloemen bij de vleet,
Een armvol nemen wij mee naar huis,
't Is Mei, 't is Mei!

't Is Mei, 't is Mei,
Vandaag staat de wereld in het nieuwe licht:
Bruid Lente begint haar tocht naar de bruiloft.
De weiden pronken paars en geel,
De hemel is blauw fluweel.
't Is Mei, 't is Mei!

't Is Mei, 't is Mei,
Hoog zingt de leeuwerik zijn jubellied,
De meidoorns geuren zoet.
Vrolijk bloeien daar de pinksterbloemen
Een krans vlechten wij in ons haar.
't Is Mei, 't is Mei!

't Is Mei, 't is Mei,
Kom meiden, in een rondedans,
In bloemengeur en het gonzen van bijen.
Onze liederen drijven verder op de wind.
Vandaag halen we Mei binnen!
't Is Mei, 't is Mei!

DAVID VAN ROIJEN

David van Roijen studeerde Koor-directie bij Louis Buskens aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen. Na zijn afstuderen in 2008 volgde hij masterclasses bij onder meer Fred Sjöberg, Joop Schets, Jan Stulen, Geert-Jan van Beijeren, Hans Leenders en Arnaud Oosterbaan. Ook werd hij gecoacht door Hoite Pruiksma.



Nog voor zijn afstuderen ging David aan de slag bij het Vocaal Ensemble Leeuwarden. Ondertussen heeft het koor onder zijn leiding diverse aansprekende projecten uitgevoerd, waaronder *Ein deutsches Requiem* van Brahms, de *Coronation Anthems* van Händel en delen uit de *Hohe Messe* van J.S. Bach. Samen met Vocaal Ensemble A Capelli wil het VEL volgend jaar het *Requiem* van Duruflé uitvoeren in de versie voor klein orkest, koor en soli.

David is oprichter en dirigent van Vocaal Ensemble A Capelli. Het koor werkt graag met thematische programma's waar muziek uit verschillende stijlperioden samenkomt, zoals muziek uit de stad Leipzig, poëzie over de liefde of de menselijke zoektocht naar verlossing en geluk. Voor het tienjarig bestaan van het koor werd in 2019 de *Petite Messe Solennelle* van Rossini uitgevoerd en in 2021 het *Requiem* van Fauré.

David ontdekte zijn liefde voor koormuziek begin deze eeuw als zanger bij studentenkoor Gica. Inmiddels is hij al jaren dirigent van dat koor en voerde hij met hen diverse thematische programma's uit, en grotere werken, zoals Händels *Messiah*, *Ein deutsches Requiem* van Brahms en afgelopen juni de opera *Dido and Aeneas* van Purcell – met spel!

Sinds september is David ook dirigent van symfonieorkest Scaramouche. Daarnaast organiseert hij diverse zangprojecten in Noord-Nederland. Eerder was David zes jaar lang dirigent van het Noordelijk Bach Consort.

David is ook als docent muziek verbonden aan twee basisscholen in Appingedam en Delfzijl. In Appingedam heeft hij ook de plusklas onder zijn hoede.

JAN VAN LIERE

Ik begon op 7-jarige leeftijd met pianospelen. Een grote nieuwsgierigheid naar muziek in het algemeen en pianomuziek in het bijzonder, gecombineerd met een kast vol muziek van mijn vader, zorgde ervoor dat ik al gauw bekend werd met de grote klassieke werken. Dit legde ook de basis voor mijn uitstekende prima-vista spel. Een logische stap was het dan ook, om na de middelbare school in 1978 piano te gaan studeren aan het conservatorium te Leeuwarden (toen nog Muziek Pedagogische Academie) bij Francine Espinosa. Na mijn eindexamen in 1984 bekwaamde ik mij verder bij Herman Uhlhorn te Utrecht en Willem Brons te Amsterdam.



In mijn loopbaan heb ik aan verschillende leuke projecten meegedaan. Enkele hoogtepunten waren:

- In 1982 solist bij het Frysk Jeugdorkest in de Grande Polonaise op. 22 van Chopin.
- In 1984 optreden met mannenkoor Edoza uit Sneek op het Oerolfestival op Terschelling.
- In 1991 begeleiding van de Engelse Euphonium-spelers Robert en Nicholas Childs in Sneek.
- In 1995 medewerking aan de premiere van *Quintessens* van Eric Swiggers in Heerenveen (tevens KRO - radio opname) en Tilburg.
- In 1995 medewerking aan de jubileumuitvoering *Gysbert Sjongt* van de Oratoriumvereniging Bolsward.
- Tussen 2001 en 2004 concerten met fagottist Dirk Meijer in Heidelberg, Würzburg (Duitsland), Helsinki en Hämeenlinna (Finland).
- In 2009 solist in de Finse première van het 1e pianoconcert van Marttinen in Hämeenlinna.
- Medewerking aan uitvoeringen van Rossini's *Petite Messe Solennelle*.
- Medewerking aan diverse cd-opnames.

ANNEMARIE VAN DER REIJDEN

Annemarie van der Reijden is geboren in Leeuwarden en studeerde in deze stad fluit aan het conservatorium bij Marga van Bree. Ze speelde veel samen in talloze bezettingen en ensembles.

Annemarie vervolgde haar fluitstudie bij Pieter Ode aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hierna nam ze lessen bij Rien de Reede en volgde cursussen bij Trevor Wye.

Vanaf 1989 speelt Annemarie in Trio Hexapoda samen met Derk Stegeman op cello en Jan van Liere op piano. Annemarie gaf 25 jaar fluitles op de muziekscholen in Heerenveen en Sneek.

Vanaf 1989 werkt ze bij Cultuur Kwartier Sneek, eerst als fluitdocent en later als hoofd van cultuurbureau Akte2.

Annemarie speelt op dit concert samen met Jan van Liere de fluitsonate van Hindemith, de Duitse violist en componist die is geboren in Hanau in 1895. Hij schreef de fluitsonate in 1936 in Berlijn. Het stuk met drie delen en de mars aan het eind als ene vierde deel werd voor het eerst gespeeld in 1937 in Amerika en werd snel een veel gespeeld stuk voor fluitisten.



VOCAAL ENSEMBLE LEEUWARDEN

Dirigent

David van Roijen

Sopraan

Jeltsje van Els-Reitsma
Irene Gatsonides
Ellen Koning
Alma Littooy
Heleen Mulder
Tineke van der Schaaf
Regina ter Steege
Astrid de Vries-Beeckman
Lia Willems

Alt

Wendela van der Does
Marjan Feddes
Georgien Groenman
Gryt Liefers
Minke Lotens
Ineke Treurniet
Jet Vellinga

Tenor

Hans Oosterhoff
Harro Schippers
Rein Smilde
Roelof Veldhuizen
Jaap Visser

Bas

Paul de Bruin
Wim Haalboom
Martien Lankester
Jogchum Reitsma
Hendrik de Vries

Meezingen

Denk je dat meezingen iets voor jou is? Elke woensdagavond ben je van harte welkom vanaf 19.45u in de Johan Willem Frisoschool, Carel Fabritiusstraat 21 in Leeuwarden. Het is wel fijn als je dan van tevoren aanmeldt via de contactpagina van www.vocaalensemble-leeuwarden.nl.

Vrijwillige bijdrage

Wil je ons tegemoetkomen in de kosten van dit concert, dan kun je daarvoor gebruik maken van de QR-code hiernaast:



